

MONUMENT-TAAL

Een monument is een gedenkteken. Iets om letterlijk en figuurlijk bij stil te staan. Een monument komt meestal op een speciale plek te staan, een plek waar iets bijzonders is gebeurd: er is een vrede getekend, er is een belangrijk persoon geboren, doodgegaan of begraven, er is een kleine of een grote ramp gebeurd. We kijken uitgebreid naar monumenten en we maken er zelf ook een paar.

Achtergrondinformatie

Ergens langs de Donau, tussen de plaatsen Passau en Elchhorn, waar de Donau tussen hoge, steile heuvels doorglijdt, las ik op een bordje:

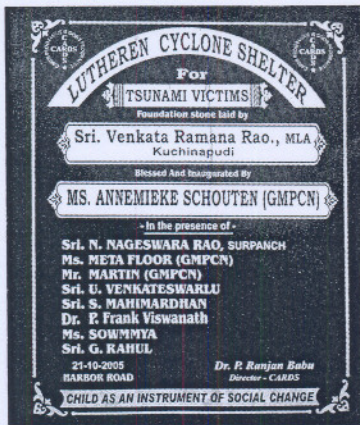


foto: PKN/Annemieke Schouten

bedolven en gedood. Laat elke voorbijganger die dit leest, even denken aan hem en zijn ongelukkige dood." Vreemd, alleen door dit te lezen denk je al aan deze ongelukkige man waar je nooit eerder over hebt gehoord.

Het is te vergelijken met de kleine gedenktekens die je tegenwoordig steeds vaker langs de wegen ziet, in binnen- en buitenland: hier is die- en die om het leven gekomen. Omdat de reden van het ongeluk er vaak niet bijstaat, kan het gebeuren dat je denkt: hoe kan iemand op zo'n weg nou een dodelijk ongeluk krijgen? Die zal wel gedronken hebben. Maar zeker weet je zoiets natuurlijk niet. Er zijn ook monumenten die willen aansporen zo'n belangrijke gebeurtenis te gedenken, dat het moeilijk is

daar de geschiktste plek voor te vinden. Die ene plaats waar de gebeurtenis het ergste heeft plaatsgevonden. Waar zet je bijvoorbeeld een monument voor de Tweede Wereldoorlog? Of voor de tsunami? Bij dergelijke grote rampen worden meestal meer monumenten opgericht. Als je door Noord-Frankrijk rijdt, zie je in elk dorp wel een monument ter nagedachtenis aan de Eerste Wereldoorlog met daarop de namen van de jonge mannen die om het leven zijn gekomen. Elk dorp

catastrofe dat waarschijnlijk voor één familie moet zijn geweest.

Dit zijn grote rampen. Maar je kunt ook een gedenkteken, een monument maken voor iets 'kleins' wat jou is overkomen, zoals de tekst 'Te Amo Babe' op de stoep van een straat in Guatemala-Ciudad. Of 'Marina por siempre' op een muur op Ibiza. Vaak houdt de verf langer dan de liefde zelf, maar dat is niet erg.

Introductie

Begin met samen met de kinderen of tieners een inventaris te maken van dat wat er aan monumenten en gedenktekens in de omgeving te vinden is. Behalve een groot monument kan het natuurlijk



foto: PKN/Freek Visser

had z'n eigen verdriet. En dus z'n eigen monument. Als je dan vier of vijf dezelfde achternamen onder elkaar ziet staan, besef je wat voor

ook een gedenksteen zijn, een bordje aan een gevel, of een tegel in de stoep met een opschrift. Als het mogelijk

is, maak dan met de groep een monumententocht. Kijk samen rond en noteer:

- Waarom werd dat monument (of dat gedenkteken) er neergezet?
- Wat is er voor speciaals aan dat monument? Heeft dat met de gebeurtenis zelf te maken? (Bijvoorbeeld een symbool van vlammen bij een plek waar een huis verbrandde.)
- Spreekt het je aan? Waarom wel of niet?

Is het niet mogelijk om een monumententocht op touw te zetten, maak dan zelf digitale foto's van de genoemde monumenten en laat die aan de groep zien, bijvoorbeeld op een laptop, en stel dan ook bovenstaande vragen.

Opdrachten

Hieronder staan suggesties om een monument te maken. Kies een idee en beslis of je dit uitvoert in een klein of groot formaat. Maak een monument van kosteloos materiaal dat je beplakt en/of beschilderd, of van karton dat je met lijm en/of nietjes aan elkaar vastmaakt. Gebruik liever geen plastic plakband, want dat wordt heel lelijk wanneer je het beschildert.

Wil je het wat eenvoudiger houden, laat dan monumenten tekenen.

- 1 Maak een monument voor jezelf over vijftig jaar. Wat denk je dan allemaal bereikt te hebben? Waar zullen de mensen je het meeste om prijzen? Neem dat onderwerp, bedenk een goede voorstelling die op je monument past. Bedenk of je een groot monument wilt of alleen maar een gedenkteken. Welke tekst komt erop te staan?
- 2 Kies één van de monumenten uit je omgeving (zie boven) en maak zelf een beter ontwerp. Hoe zou jij vinden dat dit monument er eigenlijk uit zou moeten zien?
- 3 Kies een gebeurtenis uit je eigen leven die je voor altijd wilt vastleggen. Ook hier: kies eerst of het een groot monument wordt, bijvoorbeeld om achter in je eigen tuin te zetten, of dat je liever een plakkaat aan de muur hebt.
- 4 Het kan gebeuren dat een monument een soort sta-in-de-weg wordt, vooral als de gebeurtenis waarnaar verwezen wordt, al lang geleden was en iedereen het al een beetje vergeten is. Daarom is het beter om een monument te

maken dat ook ergens anders voor te gebruiken is. Het mag grappig zijn, zoals een groot monument dat meteen patatkraam is, of serieus: een monument dat tevens halte van de metro is, of brug over de snelweg, waterpomp in een dorp, landingsplaats voor helikopters, toeristenhotel, enzovoort. De opdracht is dus: bedenk een functioneel monument dat ook nog gebruikt wordt als de gebeurtenis waarvoor het werd neergezet, al lang vergeten is.

- 5 Tegenwoordig zijn er bijna overal begraafplaatsen voor dieren. Een lievelingshuisdier dat is doodgegaan krijgt ook een bijzonder gedenkteken. Maak zelf (in het klein) zo'n gedenkteken voor een dier. Het hoeft niet per se voor een dier te zijn dat je kent.
- 6 Bedenk een monument voor iemand die nooit een monument zal krijgen. Dat kan zijn iemand uit je familie die je bewondert, of iemand uit de maatschappij. Bedenk wie dat zal zijn, hoe dat monument er uit moet zien en maak het dan in het klein.
- 7 Maak een gesproken monument voor een belangrijke gebeurtenis uit je leven. Dat gesproken monument schrijf je op, je zoekt er de juiste muziek bij en leest dat dan 'live' voor of je neemt het op, bijvoorbeeld op je iPod.

Tentoonstelling

Tenslotte kunnen al die monumenten bij elkaar een tentoonstelling van monumenten vormen. Een monumentengalerij, waar iedereen langs kan lopen en de gemaakte monumenten kan bekijken en/of beluisteren. Nodig andere groepen uit om de tentoonstelling te bekijken en/of de ouders van de kinderen of tieners.



foto: Theo Scholten

Henk Stel